

DR KENÉZ - KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

SZOMBAT

Hagyományhűség mint hamis cégér

Ösválasztás a Pesti Chevránál. —
Kecskeméti Lipót muzeum Vára-
don. — Gál Jenő és az autonomia.
Dr. Schwarcz Benjámín; Beszélge-
tés Frankl Adolffal. — Mező Ferenc
dr.-t ünnepelték Németországban.
A fajteória csődje Berlinben. — Ol-
vasom . . . Nem olvasom . . — Hirek

A pesti izr. hitközség előljárósága közli, hogy az ezidei főünnepekre a hitközségi templomok és imahelyiségek üléseinek bérbeadása

EZ ÉV AUGUSZTUS 23-ÁN

vette kezdetét. A múlt évi bérlők szeptember 4-ike d. u. 2 óráig gyakorolhatják elővételi jogukat. Ez év augusztus 23-tól augusztus 28-ig bezárólag naponként d. e. 8-tól 1 óráig és d. u. 4-7 óráig, pénteken pedig 8-2 óráig az összes templomok ülései, központi jegykezelő irodánkban (VII., Sip ucca 12. II. em. 33.) bérelhetők. A jegykezelő iroda azonban egyébként is rendelkezésre áll és akár telefoni (1—419—19), akár pedig írásbeli felhívásra közli az ülések árát, magát a jegyet pedig a bérletdíj előzetes beküldése ellenében, postán vagy akár utánvét útján is elküldi.

Jegykezelő irodánk új bérlők igényeit is már augusztus 23-ától a lehetőséghez képest ki fogja elégíteni s amennyiben ez nem lenne lehetséges, előjegyzéseket fog elfogadni.

AUGUSZTUS HÓ 30-TÓL

kezdve pedig bérelhetők lesznek: A Dohány uccai, a Rombach uccai, a Székesfővárosi Vigadói, a Fővárosi Szegénygyermekkert Egyleti, (Akácfa u. 52.), az Eötvös ucca 31. sz. alatti, Wesselényi ucca 7 sz. alatti (Goldmark terem), a Wesselényi ucca 44. III., emeleti és a Wesselényi ucca 44. fsz-i (a fiúiskola tornaterme). Templomok, illetve imahelyek ülései VII., Sip ucca 12. II. 33. Az Aréna uti, a Bethlen téri, a Csáky uccai, a Nagyfuváros uccai, a Páva uccai és a Zuglói templomok ülései pedig az illető templomok épületében, a Phönix ucca 2 sz. alatti, a Csáky uccai templom épületében, a Az Izabell, a ucca 73. sz. alatti imahelyiségek múlt évi bérlői az Eötvös ucca 31. sz. alatti új imahelyiségünkben gyakorolhatják elővételi jogukat. **Valamennyi bérbeadó pénztár naponként d. e. 8—1-ig és d. u. 4—7-ig lesz nyitva, pénteken d. u. és szombaton azonban a pénztárak zárva lesznek.** Az Aréna uti, Dohány uccai, Páva uccai és Rombach uccai templomokban, ahol a tolongás elkerülendő, állóhelyek egyáltalán nem adatnak ki, minden imaszék jogosított

vagy bérlő hozzátartozója számára a **már kiváltott ülésekre**, a jegy felmutatása ellenében egy-egy pótjegy lesz és pedig már augusztus 23-tól kezdve válthatók. A pótjegyek ára az ülések elhelyezése szerint a Dohány uccai templomban 10 pengő; az Aréna uti és a Páva uccai templomokban 5, 4, 3 pengő, a Rombach uccai pedig 8 pengő. **Pótjeggyel csakis a padban, kizárólag azon az imaszéken lehet tartózkodni, amelyre megváltatott, mert a padosorok között, vagy a falak mellett állani tilos.** A Dohány uccai, Páva uccai és Rombach utcai magánülések belépőjegyei — miként az a jogosultakkal körlevélben közöltetett is — a hitközség széknázában (VII., Sip ucca 12. II. 33.) augusztus 23-tól szeptember 4-ig naponta d. e. 8—1-ig és d. u. 4—7-ig fognak kiadatni. A Páva uccai magánülések augusztus 30-tól, a Páva uccai templom épületében adatnak ki. A magánülésekre jogosítottakat nyomtatékosan figyelmeztetjük, hogy belépőjegyeiket szeptember hó 4-ének d. u. 2 órájáig okvetlenül vegyék át, mert azon túl azokat — bérlők jelentkezése esetén bérbeadjuk. A bérbeadó pénztárak imaszék bérletdíj fejében 10% kezelési díj levonása mellett **gabellatérítési jegyeket készpénz gyanánt fogadnak el.** A hitközség előljárósága óva inti a hitfeleket attól, hogy a magánvállalkozók által, akár kibérelt helyiségekben, akár lakásokban létesített imaházakban üléseket béreljenek, minthogy imahelyiségek berendezésére az előljáróság egyáltalán senkinek sem ad engedélyt, mivel a templomok és imahelyiségek férőhelyeinek gyarapítása a pótimaházakat teljesen feleslegessé teszi és az ilyenek működése hatóságilag tilos. Figyelmeztetjük még t. hitfeleinket arra is, hogy megfelelő számban, minden igénynek megfelelő ülések lesznek kaphatók és tekintettel arra, hogy az ülések bérletdíja a mai viszonyoknak megfelelően igen mérsékelt, senkinek semmi körülmények között kedvezmény nem adható. Végül szíves tájékozással szolgáljon, hogy a templombamenés imaházakba nem mehet be senki jegy nélkül, még a Jom Kipur mazkir istentisztelet tartamára sem.

Pesti Izr. Hitközség Előljárósága.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE:

N e m i r u n k

vezércikket, nem soroljuk fel büszkélkedve a neveket, nem kérkedünk a zsidó olimpikonokkal, nem állítunk fel statisztikai táblázatot arról, hogy a zsidók a numerus clausust meghaladóan milyen számarányban vettek részt az Olimpiász munkájában és dicsőségében. Mert *nem mint zsidó vallásuk állottak ki a porondra, hanem mint magyarok küzdöttek és győztek* — a magyar név és a magyar haza dicsőségére.

Az Olimpiásznak s az ottani küzdelmeknek semmiféle kapcsolata nincs a hitélettel s így alapjában véve ez nem is cikktéma egy felekezeti lap számára. De a jobboldali sajtó kényszerít erre, mely folyton kipellengérezzi hibáinkat, fogyatékoságainkat és cselekedeteinket.

Távol áll tőlünk vastag betűs alcimokkal tarkított cikkben ünnepegni a zsidó vallásu olimpikonokat. A zsidóság nem szorul ilyenfajta tanuságtételre, a mi pajzsunk és kardunk az ősök *Bibliája*, mi csak erre hivatkozunk és a Biblia árnyékában várjuk az idők jobbrafordulását, nehezen, de türelemmel.

Azért nem minden *káröröm* nélkül emlékezünk meg a lefolyt olimpiai küzdelmekről, mert ez a *fajteória teljes csődjét jelenti*. — Németországban sejtették, érezték, hogy az Olimpiász a fajteóriát támadja, gyengíti s az ottani hatóságok hónapokkal ezelőtt megtiltották, hogy a felekezeti lapok foglalkozzanak az olimpiai eredményekkel. Ez a nürnbergi törvények indokolását esetleg halomra dönthetné s ezért a német tömegeknek nem szabad megtudni, hogy Kárpáti stb, zsidók.

Mi megirhatjuk, sőt követeljük, hogy írják ki a jobboldali lapok a bajnokok hajdani neveit. Ahogy Wise newyorki rabbinál megemlítik, hogy egri származásu és ezelőtt Weisznek hívták, úgy tessék

**megírni Kárpátinál, hogy hajdan Kellner
és Kabosnál, hogy hajdan Katz volt.**

Mikor minden kisebb valutasibolási ügynél az orrunk alá dörgölik, hogy „azelőtt Turteltaub, vagy Goldglanz” volt, úgy igazságos volna ezt a genealógiát minden esetben alkalmazni.

*

Levelet hozott a posta a hollandiai Tilburyból. A levél írója: *Szentmiklósi József*, valamikor neves hírlapíró, aki a régi „Pesti Tükör”-nél egy szobában dolgozott boldog emlékű Bányai Aladár-ral, — Zuboly-jal. *Szentmiklósi* ezidőszerint Németalföldön él és kereskedéssel foglalkozik. A levél így szól:

Tilbury, 1936. aug. 10.

Kedves Főszerkesztő Uram! „Kellene most, kéne, Volt idő, nem kellett . . .” Csatolva (ha elkerülte volna figyelmét) a „Berliner Tagblatt” egyik olimpiai melléklete, amely dr. *Mező Ferencet*, az irodalmi olimpikont zengi — nem sejtve persze, hogy *Mező Ferenc* dr. zsidó!

„Warum hatten wir keinen Franz Mező?”

panaszolja a „B. T.” és háromszor is megismétli a sirámot. Szívélyesen köszönti Önt régi becsüléssel: *Szentmiklósi József*.

*

A beküldött cikket *Mező Ferenc* portréja disziti, melyet Th. Vöelcker, a „Berliner Tagblatt” rajzolóművésze készített. A „H—g” aláírással ellátott intervju a leglelkesebb hangon mondja el dr. *Mező Ferenc* életét, foglalkozását és hogy miképen lett a szellemi olimpiász bajnoka. Közben refrénszerűen ismétli: „*Miért nem volt nekünk dr. Mező Ferencünk?*”

Entuziazmussal ír dr. *Mező Ferenc* magyarságáról, harminckét hónapos harctéri szolgálatáról és arról a műről, mellyel az olimpiai babért elnyerte. „*Mező Ferenc dr. férfiui hősiességével bizonyította be a harctéren is, hogy az iskolában általa hirdetett hellen ethika nem üres iskolai prédikáció volt*” — írja többek között „H—g”. És így megy ez egy hosszú, sűrűn nyomtatott hasábon keresztül, egészen az intervju utolsó soráig: „*Warum hatten wir keinen Franz Mező?*”

*

Ha az Atlanti Óceán tele volna tintával, ha a hadiszerüzemek kizárólag írotollakat és írógépeket gyártanának, ha a lucidusok évtizedeken át nem tennének egyebet, mint fóliánsokba írják és gyűjtik az adatokat és pozdorjává zúznak az antiszemita érveit és teóriáit: ez mind nem használ.

**Akinek a kenyere az antiszemitaizmus,
azzal nem lehet vitatkozni!**

Kár minden betüért, az agitátorokat nem lehet meggyőzni. Mégis

kötelességünk az apolegetika, a célirányos védekezés: rámutatni a vádak hamisságára, a teóriák gyenge és téves megalapozására. Hadd lásson, aki látni akar, hadd halljon, aki hallani akar. Csak azokat nem lehet meggyőzni, akik eleve eltökélten ragaszkodnak a hamis lánghoz, *mely mellett külön pecsenyéjüket pirithatják*

Látogatás Frankl Adolfnál

Mint Nagyvárad régi szerelmese, évek óta ostromlom dr. Kenéz-Kurländer Edét, hogy látogassuk meg egyszer együttesen közös földünket: Frankl Adolfot, a régi Nagyvárad felekezeti és szellemi életének egyik legmarkánsabb letéteményesét, hogy legalább egy rövid beszélgetésben felelevenítsük a letűnt és talán soha vissza nem térő időnek bűbajos emlékét. Most, hogy visszatértem Nagyváradról, ahol megdicsőült nagy Mesteremnek, Kecskeméti Lipótnak emlékére requiem beszédet tartottam, ez a régi vágyam valósággal marokra fogta a szívemet. Mert csak most láttam ottjártamkor, hogy a mi régi Nagyváradunk már nincs meg, csak néhányunknak emlékezetében és a ... temetőben. Fel is kerestem a régi ismerősöket a halál birodalmában. Ezután bevallom, hogy szorongó érzéssel követtem a Frankl Adolfhoz belépő Kenéz-Kurländer barátomat. Félttem elsősorban attól, hogy annyi esztendő után, mióta nem láttam, talán már nem is emlékszik reám. De még jobban attól, hogy a hetven esztendőt rég betöltött aggastyánnak emlékezőtehetsége már annyira gyenge, hogy nem emlékszik már rég elmúlt időkre és emberekre. De milyen kellemes csalódás ért!

Alig, hogy beléptünk szobájába és Kenéz barátom be akar engem mutatni a fürge léptekkel elének siető elnöknek, már mondja nem-

csak a nevemet, de azt is, hogy bizony már több, mint tiz esztendje, hogy nem látott, amióta dr. Lederer Sándorral Füreden, a Balaton partján egy kellemes nyári délutánt töltöttünk el. És amikor én csodálkozásomnak adtam kifejezést, hogy ilyen kitűnő az emlékezőtehetsége, ő mosolyogva feleli, hogy még azt is tudja, hogy mit mondott neki boldogult Lederer Sándor akkor rólam. — „Látja Elnök Ur! Ilyen papokat akarok én, akik nemcsak a mi Rabbiképzőnkön szerezték ismereteiket, hanem esztendőket töltöttek a Jesiván. Ez a kis papom Fuchs Mórnak volt éveken át tanítványa.“ —

A néhány percre tervezett látogatásból több órás beszélgetés lett. Ha ugyan beszélgetésnek nevezhető az, mikor csak az egyik beszél és a két látogató hallgatja. Mert csak Frankl Adolf beszélt, mi pedig — bár egyikünk sem tartozik a szófukar emberek közé — hallgattunk. Csak úgy ömlött szájából a szó. És minden szavából a tudás, szellem és bölcsesség. Valósággal meg elevenedik előttünk a régi Nagyvárad, szép kehila életével. Elmondja az 1879-ben meghalt nagy Landesbergnek szebbnél-szebb beszédeit, az 1882-ben odakerült tüneményes tudású Fuchs Mórnak székfoglalóját; életre kelnek szaporán omló szavaiban a váradi zsidóság lamdonjai és jellegzetes figurái. Ha nagyritkán mi is említünk egy ne-

vet, ő már felkapja a szót és lenyü-
göző bájjal elmondja az illetőnek
legsajátosabb mondásait és tényke-
déseit. Így tart bennünket órákon
keresztül szóval, tanítással és szí-
porkázó szellemességekkel.

Csak azt sajnáljuk, hogy nincs
velünk egy gyorsíró, aki a nagy el-
nöknek, a kiváló bölcsnek minden
szavát megörökítené.

De egy tipikus váradi csemegét
elhoztam magammal a feledhetetlen
látogatásból.

Két váradi zsidó heves vitát foly-
tat arról, hogy vajjon laknak-e a
holdon emberek, avagy nem. Az
egyik állítja, a másik tagadja. Vita
közben belép Reb Lozser, a Vára-
don évenként megjelenő nagytudá-
sú litvák snorrer. Mire diadalmasan

felkiált az, aki tagadta, hogy em-
ber megélhetne a holdon: „Látod,
hogy nekem van igazam, mert ha a
holdon emberek élnének, Reb Lo-
zser rég ott volna snorrer.”

Mire Reb Lozser a világ legter-
mészetesebb hangján azt mondja:
„Menschen senen dort, nor sie ge-
ben nischt.”

Mikor a feledhetetlen délelőtt
után kiléptünk szobájából, arra kér-
tem Istent, éltesse még sokáig
Frankl Adolfot, a magyar ortho-
doxia sok érdemet szerzett ősz ve-
zérét, ki nemcsak saját táborának,
de egész Izraelnek disze, hogy még
sokszor mesélhessen nekünk régi,
szép időkről és még szebb jövőről.

Dr. Schvarcz Benjámín

DR. RIEGLER TIBOR ESKÜVŐJE
Dr. Riegler Tibor, a Magyar Nemzeti
Bank tisztviselője, aki a pesti zsidó ifju-
sági mozgalmakban vezető szerepet ját-
szik, augusztus 2-án kötött házasságot
Kanczler Jolán zongoraművésznővel. A
házasság kötésnél dr. budai Goldberger
Leó és dr. Usetty Béla országgyűlési
képviselő voltak a tanúk. Az egyházi es-
küvőt a debreceni főtemplomban tartot-
ták meg, ahol nagy és diszes közönség
jelent meg.

A VAC KÖLYÖKTOBORZÁSA. A
Vivó és Atletikai Club footbalszakosz-
tálya kölyöktoborzást tartott csütörtökön,
augusztus 20-án d. u. 5 órakor és vasár-
nap, augusztus 23-án reggel 8 órakor a
Simor uccai Ganz pályán. Azok a zsidó
gyerekek, akik footballhoz tehetséget
éreztek magukban, felszerelés nélkül je-
lentkezhetek.

**FELHIVÁS A PESTI IZRAELITA IF-
JUSÁGHOZ.** A pesti izr. hitközség ifju-
sági csoportjai az ősz folyamán tovább
fejlesztik az elmúlt évben megkezdett
egyesülési munkájukat. A körülbelül
64.000 egységre szaporodott ifjusági kar-
toték alapján megkezdődött a felhívások

szétküldése, amelyben felszólítja a kul-
turális ügyosztály a pesti izr. ifjuságot,
hogy csatlakozzék a mozgalomhoz, amely
hivatott az ifjuság érdekeinek szolgálá-
tára. Minden felhíváshoz válasz-levelező-
lapot mellékelnek, amelynek visszakül-
dését feltétlenül elvárja az előjáróság.

**ÁLLÁS, MUNKAALKALOM BEJE-
LENTÉSE.** Felkérjük olvasóinkat, hogy
amennyiben valamilyen állást vagy mun-
kaalkalmat kívánnak betölteni, vagy
ilyenek üresedése tudomásukra jut, je-
lentsék be a pesti izr. hitközség ifjusági
csoportjainak központjához. (VII., Sip
ucca 12. II. 34. Telefon: 1—419—19.)

Ezüst

**disztárgyak és evő-
eszközök a legolcsóbb
gyári árbán**

Schleifer

**ezüstartuár, Kazinczy-u. 10
(Rákóczi-ut közelében)**

A Hitközségi Párt kiáltványa

Kedves Hittestvérünk!

Bizalomteljes szeretettel fordulunk kedves Hittestvérünkhöz, a zsidóság nagy erkölcsi érdekeiért mindenkor híven küzdő Hitközségi Párt nevében.

Ez a párt, amely a pesti zsidóságnak úgyszólván teljes egyetemességét tömöríti zászlaja alá, eddig csak a pesti izr. hitközség választásai alkalmával lépett sorompóba, hogy az egyetemesség erejével biztosítsa mindenkor a méltó vezetést a pesti és a magyar zsidóság számára.

Most nem hitközségi választás, hanem a *Pesti Chevra Kadisa* közlegő választása késztet bennünket, hogy sorompóba lépjünk és fel-emeljük szavunkat egy oly kíséreltetl szemben, amely Chevránk történetében példátlanul áll és joggal hívja ki maga ellen a Chevra minden őszinte hívének felháborodott méltatlankodását.

Csak büszkeséggel tekinthetünk mindannyian a pesti zsidóság legrégebb intézményének, a százötven év óta fennálló Pesti Chevra Kadisának áldásdús működésére és a Hitközségi Párt a maga programja sarkpontjaiként vallja a Chevra független, autonóm működésének csorbitatlan biztosítását, valamint a kegyelet és jószág jegyében folytatott tevékenységének fejlesztését a jövőben is.

A jósnak ezt a szent intézményét minden jó zsidó féltékenyen óvta meg mindenkor a belső villongásoktól és soha eddig a Chevra

választásait kortesharc meg nem zavarta. Most először történik, hogy egy kisdéd csoport, mely „Hagyományhű Párt“-nak merészeli magát nevezni, a Chevra-választás alkalmát akarja felhasználni, hogy e szent intézményünkbe a civakodás üszkét elvesse.

„Hagyományhű Párt“: már az elnevezés is felháborító névbitorlás!

Avagy lehet-e bántóbb hűtelenséget a hagyományokkal szemben elkövetni, mint aminőre e magát „hagyományhű“-nek nevező csoport körlevele merészkedik, amikor éppen minden tisztos hagyomány ellenére, az egyenetlenség magvat próbálja elhinteni ott, ahol a „kez a kézben“ jelképe, mint szent szimbólum, a békés együttműködés vallásos parancsként írja elő?! És lehet-e bántóbb visszaélést az Irás igéjével elkövetni, mint amikor ezeket a jámbor ígéket jogosulatlan személyi törekvések kortesjelszáivá próbálják degradálni?!

Mert ezt teszi a hagyományhűség cégérét bitorló kisdéd csoportnak az a körlevele, amely álszenteskedő hangon az „Ansé chájl“, „Jiré Elóhim“, „Ansé Emesz“, „Szauné Bocáh“ szentírási jelzőit kéri számon azoktól, akik mint a Chevra eddigi vezetői, az Irás e megbecsülő jelzőire áldásos működésükkel valóban méltóvá tették magukat és joggal tarthatnak számot mindnyájunk osztatlan megbecsülésére.

Kell-e részleteznünk azt az önfeláldozó működést, melyet a Chevra mai vezetősége, Kramer Miksa elnökkel az élén,

az utolsó másfél évtized alatt kifejtett, amikor az összeomlás romjaiból építette ujja a Chevrát, fejlesztette modern, nagy intézménnyé az Aggokházát, hívta életre magasszintű Szeretet-kórházát, alakította ujja a gyógyíthatatlan betegek otthonául szolgáló Szeretetházát, alapította meg a Felnőtt Vakok Otthonát, valamint Menedékházát és végezte a jótékonyágnak és kegyeletnek művét oly arányban, hogy az egész magyar zsidóság csak hálás elismeréssel tekinthet a Pesti Chevra Kadisa működésére!?

A tények és az adatok adják meg a magát „hagyományhű” pártnak nevező kisdéd csoport gyalázkodó röpiratára a beszédes választ és a tények, az adatok tudatában kell megadni erre a felháborító körlevélre a kemény választ a Chevra-tagok ezreinek, hogy szavazataik imponáló egységével fojtsák el csirájukban a túlfütött ambíciókból kitörtető jogosulatlan egyéni törekvéseket és tüntető manifesztációval adják meg továbbra is a mandátumot, Kramer Miksa elnökkel az élén, az eddigi vezetőség hűségének bizonyult tagjai számának.

Nagy Andor Dr. Buday-Goldberger Leó Stern Samu

a pesti izr. hitközség előjárója, a magyar Felsőház tagja, m. kir. udvari tanácsos.
a Hitközségi Párt ügyv. elnöke. a pesti hitközség előjárója, a pesti izr. hitközség elnöke.
a Hitközségi Párt elnöke.

Az eredeti körlevelen ezután még az 1200 tagú nagybizottság aláírása következik.

DEUTSCH MIKSA a VII., templomkörzet és templomegyesület patriarchája aug. 18-án 90 éves korában meghalt. Az utolsó husz esztendőben fiának Deutsch Ferencnek házában élt, ahol nemcsak a gyermekei, de az egész kerület nagytisztelettel és megbecsüléssel vette körül a vallásos és bölcs aggastyánt. Ez a tisztelet és megbecsülés kifejezésre jutott

A mi Szentegyletünk nem lehet a túlfütött ambíciókból fakadó sértett hiúságoknak öklelő porondja. A Chevra nem hadszintér. A Chevra a szeretet, a jóság, és a kegyelet munkájának virágos, gyümölcsös kertje. Fogjunk össze, irtsuk ki e szent kert üdött talajából a békétlenség felburjánzó dudáját, hogy kipróbált kertészeink továbbra is minél dúsabbá fejleszthessék a jóságnak, a kegyeletnek és az igazán hű hagyományoknak ezt az Isten-aldott kertjét.

Abban a bizalomban, hogy szerető szívből fakadó szavunkat szívébe fogadja: arra kérjük kedves Hittestvéreinket, közölje velünk a csatolt levelezőlapon, hogy a közelgő Chevra-választáson a Hitközségi Párt számíthat-e tetterős közreműködésére és értékes szavazatára.

Vegyünk részt mindnanyian a választásban, küzdjük le a nemtörődömség ártó közönyét és mozgosítsuk a közömbösöket is zászlóink alá, hogy egységes álláspontunkkal, egyértelműen és egy akarattal biztosíthassuk továbbra is szívünkhöz nőtt Chevránk áldásos működését, a jóság és kegyelet jegyében!

f. hó 20-án végbement temetésén, ahol dr. Schwarz Benjamin községi rabbi méltatta gyönyörű beszédben az elhunyt kiváló erényeit. Utána Elek Arthur a körzet és templomegyesület nevében búcsuzott az elhunyttól. A temetésen a nagyszámu gyülekezésben résztvevő Eppler Sándor főtitkár, dr. Endrei Henrik igazgató és a körzet egész vezetősége.

Olvason

A jeruzsálemi egyetemen dr. Julius Magnus Berlinből emigrált jogtudós érdekes előadást tartott „a zsidók befolyása a világ jogi fejlődésére” címen. Magnus professzor felsorolt egy sereg kiváló zsidó jogtudóst, csodálatosképen egy magyar zsidót sem. Lehetséges, hogy dr. Magnus nem hallotta hírét a világhíres zsidó-magyar remek jogászoknak?...

Olvason

Lengyelország legfrissebb művészi szenzációja az „Al cheth” című első zsidó hangosfilm. Már több mint két hónapja forgatják Varsóban zsufolt házak előtt és a kritika — vallás különbség nélkül — elragadtatva nyilatkozik róla. A film rendezője — A. Marten — máris forgatja második zsidó nyelvű és tárgyú filmjét.

JÓSZIVŰ hittestvéreinkhez. Goldberger József és családja a legnagyobb nyomorban vannak. Az apa százszázalékos rokkant, agy- és gerincsorvadásban szenved, az anya ágyhoz kötött beteg. kilakoltatás előtt állnak. Aki teheti segítsen. Cim: Népszínház ucca 57. l. 14.

MARTIN BUBER: „Die Stunde und die Erkenntniss” című könyve jelent meg a berlini Schocken Verlag kiadásában. A kitűnő író beszédeit és tanulmányait magában foglaló kötet a nem-zsidó olvasókra is kétségtelenül nagy hatást fog gyakorolni, mert mélyen belevilágít a német zsidóság életébe és sorába, mely az utolsó három év alatt oly szörnyű változáson ment át. A könyv külső kiállítása, mint minden Schocken-

B. Kenéz Lili
női divatszalonja

megnyílt!

Haris köz 5, l. 2

könyvé: elsórangu. Ára kartonkötésben 2.50 M., vászonkötésben 3.50 M. Buber hasonló tárgyú írásai, ugymint a „Kampf um Israel” és a „Reden über das Judentum” már régebben megjelentek és kaphatók a Schocken Verlagnál.

A BRÓDY JÓZSEF ÉS NEJE WEISZBURG FANNY tüdőbeteggyógyintézeti alapítvány, a hagyatéki eljárás lebonyolítása folytán immár a pesti izr. hitközség kezelésébe jutott.

Mint hogy az alapítvány kamatainak egy negyedrésze a hitközség kórházaiban működő orvosok továbbképzésére, a negyedrésze pedig orvostanhallgatók segélyezésére szolgál, a hitközség előjárósága kiírta a megfelelő pályázatokat és pedig az orvosokét szeptember 1-i, a medikusokét pedig szeptember 15-iki lejárattal.

Dr. LÉDERER SÁNDOR TANULMÁNYI ÖSZTÖNDIJ. A pesti izr. hitközség előjárósága kiírta a pályázatot a dr. Léderer Sándor orvosi tanulmányi alap ezidei kamataira, 1.200.— pengőre. Pályázhatnak szegénysorsú, ifjú orvostudorok, akik az orvostudomány valamelyik speciális szakmájában magukat továbbképezni óhajtják. A pályázat szeptember 1-én jár le.

ORVOSI ÁLLÁSOK A ZSIDÓ KÓRHÁZAKBAN. A hitközség szept. 8-iki lejárattal kiírta a pályázatot, a hitközség kórházainak különféle osztályaiban november 1-én megüresedő 10 orvososi és 13 segédorvosi állásra. — Ugyanakkor, és pedig szintén szeptember 8-iki lejárattal kiíratott a pályázat a Kaszab Aladár és Józsa poliklinika orthopéd rendelőt vezető rendelő orvososi állásra

KESZLER
KAVÉ és TEA
VI. TERÉZ-KRT. 56.

Hagyományhűség — mint becsali cégér

Minden becsületes közéletben szükségesek az eszmei, elvi össze-
csapások és vehemens viták. Majd-
nem minden jóhiszemű álláspont-
ban van valami igazság. A hatal-
mon levők tagadják ezt hivatalo-
san, de ők maguk is tudják, hogy
meg kell szivlelni az ellenvéle-
ményt. Ezért nem lehet kifogásol-
ni, hogy a Pesti Chevra ügyében
megjelent egy röpirat. De ha az
ember közletről megnézi, akkor
már megbotránkozik, hogy ilyen

**stilustalan, fésületlen, korrigá-
latlan nyomtatvánnyal lépnek
a nyilvánosság elé.**

Egy Chevra ellenzéktől megkiván-
juk, hogy annyi tisztelettel legyen
a nagyszerű, páratlan munkát
végző intézet iránt, hogy méltó
köntösben lépjenek a forum elé.

Ami a röpirat tartalmát illeti,
olyan hatást kelt a beavatottban,
mint mikor vidéki kis községben
produkálja magát a ripacs-kántor
és egy-egy kuriantással jobbra
fordul, balra fordul és szemével
integet a közönségnek: Ugye jól
kivágtam a rezet

**Egyetlenegy gondolat sincs az
egészben,**

ami annál feltűnőbb, mert a röpi-
rat kiadója Chevra-előljáró és
igy joggal követelheti tőle a köz-
vélemény, hogy ha tud, hozzon fel
konkrét panaszokat és jelölje meg
orvoslásuk módját, vagy ha nem
tud konkrét tényeket, akkor az
ürességeket ne akarja frázisok
pókhálójával áthidalni.

A hagyomány-hűség jelszavá-
val akarnak a nyilvánosságra lép-
ni, de ez a szó nem tartalmaz itt
semmit. A röpirat nem mondja,
mit kell tenni a hagyományhűség

terén. Így odaállítva rágalmazni
akar, amit vissza kell utasítani.

*

Nem érdemes komoly értelem-
ben foglalkozni a Steiner-féle meg-
mozdulással. Ha korán elhunyt,
boldog emlékű Schönfeld kol-
légám még élne, ő humoros pu-
rimspielt költene az esetről, vagy
mesét írna a „rana rupta et bos”
mintájára. (Lehavdil Richt-
m a n n Mózes barátom azt mon-
daná: „uraim ez nem hagyomány-
hű csoport, hanem kimondott szent
csoport, mert itt minden egyes tag-
nak maga felé hajlik a keze,
amellyel a gabei-e cilindert szeret-
né már feltenni a fejére.) De azért
a kormányfőtanácsos ur öméltósá-
ga nagy eredményt könyvelhet el.
Ami tehetség, szorgalom és buzgó-
ság híján nem sikerült, azt jelen ak-
ciójával elérte: bekerül a neve
a Chevra történetébe. A pesti
Chevra dicsőségtelies 150 éves
multjában nincs feljegyzés hábo-
ruság viszály és visszavonás eseté-
ről. Steiner Mór előljáró volt az

első pártoskodó

és mint ilyennek a neve kerül be
a Chevra annaleseibe. A késői
nemzedékek meg fognak emlékez-
ni egy aktív előljáró herostratesi
kísérleteiről.

*

Lamnacéach libné Korach miz-
mór. Vegyük kézbe a modern Ko-
rach mizmórját, a harci riadót,
mely követeli, legyenek az elől-
járók:

**ansé chaül, jiré Elóchim, ansé
emesz, szauné bocah.**

És vajjon ki lehetne más a min-
takép, mint a listavezető Stei-
ner Mór! A Chevra huszezer

tagja között ezek a kiváló tulajdonságok szerintük egy emberben összpontosulnak: Steiner Mórban. Ez az igazi értelme a hirhedt körlevélnek.

Ez a maroknyi csoport, mely pártnak nevezi magát, cégnévnek használja a sokat mondani akaró, de semmitmondó „hagyományhű” jelzõt. Nem akarom ezt a kérdést ridegen felgöngyölíteni és megvilágítani, csak arra szeretnék vá-

laszt kapni vajjon Zala Zsigmond és Steiner Mór mivel és mennyiben hűségesebbek a hagyományokhoz, mint bármelyik átlagos neolog zsidó.

*

Dönteni fog az ösválasztás. A közgyűlés urnáinál ki fog derülni, hányan látják Steiner Mórban a mintát és a példát és hányan lesznek azok, akik õt kívánják a Chevra élén látni.

Gál Jenő és az autonómia

Egy „benbelischem“-mel, egy névtelen ügyvéddel nem szállnék vitába, de egy Gál Jenőtől — aki a felekezeti életben sűrűn szerepel és stentori hangon gyakran tesz hitvallást „ivri onauchi” — megkérdezzük: „ivri ato?” Neki megmondhatjuk, hogy a mi gyenge zsidó autonómiánkat nem szabad még jobban gyengíteni.

*

Aki már fiatalkorában kánonjogi dologzattal pályadíjat nyert, annak én nem vagyok hivatott megmagyarázni a katolikus hierarchia csodálatos, mondhatni, tökéletes szervezetét. Ott minden elképzelhető esetről van gondoskodás, van medicamen in hortis.

Ha katolikus pap akár ártatlanul is skandalum központjába kerül, nem maradhat meg helyén, nem vezetheti tovább a nyáját. Enyhébb esetekben áthelyezik, súlyosabb esetekben elveszti stallumát és kolostorba kénytelen visszavonulni. Van azonban még ennél is súlyosabb büntetés. De arra még nem volt eset, hogy a megvádolt pap, — akár ügyvédje útján is — az egyházi hatóság megkerülésével, világi bíróságnál kereste volna igazságát.

*

„Sub iudice lis est. Engem e pillanatban a bajai rabbi ügye nem érdekel. Mondjuk, hogy hófehéren ártatlan és téve-tagadva, hogy a felekezeti bíróság nem jó, mindenestre százszor jobb, mint bármely világi bíróság. In spiritualibus nem képes meg-

nyugvást keltő ítéletet hozni, minimális békés megértést eredményezni, mely nélkül rabbi és hitközség együttműködése helyre nem állhat.

*

Felvetek egy kérdést és megadom rá rögtön a választ. Vajjon hajlandó volna-e Gál Jenő a magyar zsidóság sérelmeit és panaszait, például a numerus clausust, külföldi fórum előtt, teszem a Népszövetség előtt szóvátenni és ott keresni és kérni orvoslást? Erre Gál Jenő — a magyar jogtudós — csak azt válaszolhatja: Nem, nem! Soha semmi körülmények között.

Hasonlóképen, soha semmi körülmények között nem szabad egy rabbi-ügyet az egyedül illetékes felekezeti fórum elől elvonni és világi bíróság elé vinni. Ha a bajai rabbinak százszor igaza volna, más bíróság nem adhat neki elégtételt, csak a felekezeti bíróságnál verekedheti ki az igazságát. Ha ez neki ott nem sikerül, nincs tovább apelláta, ebbe bele kell nyugodni. Laudabiliter se subjecit...

*

Ami az eset közjogi oldalát illeti, a legfőbb parancsolat az, hogy a felekezeti bíróság tekintélye ne szenvedjen csorbát, még akkor sem, ha látszólag injuria történt. Ez a talmudi jogban sokszorosán le van szögezve. Az ismert Ben Chananja esetén kívül sok más klasszikus döntés így tanítja és hirdeti ezt.

*

Egy kiváló talmudtudóstól kaptuk a következő sorokat:

„Flucht in die Öffentlichkeit“. Ilyen néven nevezték azt a békebeli Németországban, ha valaki egy igazságos és elnyomott ügyet a nyilvánosság ítélőszéke elé bocsátott, hogy a klikkek hatalmától megmeneküljön. Ennek a mintájára „Flucht in die Öffentlichkeit“ néven nevezhető egy olyan törekvés, amely egy teljesen benső ügyet a nyilvánosság, a világi bíróság elé akar hurcolni. Ez nem „menekülés a nyilvánosságba“, hanem „az átoknak“ a nyilvánosság elé való teregetése. A bajai rabbi-eset is ilyen. Jogi szempontból lehet belőle egy nagy kázust csinálni, de valláserkölcsei szempontból nem. A rabbi ügyből csinált tengeri kígyó bármily nagy lehet, de kóser nem lesz többé. A mai viszonyok mellett a bajai rabbi nem térhet vissza soha hitközségébe.

Meisels pesti főrabbi 80 év előtti installációs beszédében összehasonlította a rabbi és a hitközség közötti viszonyt a házassági kötélekkel. A beszédet ugyan annakidején, mint homiletikai produktumot nagyon megkritizálta Lőw Lipót, de az alapeszméjében teljesen helyes. Vannak a házasságban is olyan tények, amelyeket a nagyméltóságú Kúria nem fogad el válóoknak, de lehetlenné teszik az együttélést és így tehát mindkét fél önmagának és a közerkölcsnek tesz eleget, ha jóérzéssel és kölcsönös engedékenységgel megszüntetik a frigyot.

Mindez fokozott mértékben vonatkozik a hitközség és a rabbi viszonyára. Itt nincs alperes, sem felperes, itt a zsidó közösség erkölcsi értékéről van szó. Ebben az ügyben nincs szükség arra, hogy a hitközséggel és a rabbival valóságos „diabolo“ labda-játékot üzzenek.

A fajelmélet csődöt mondott Berlinben

Az Olimpiászt megelőzően majdnem egy évig arról folyt a vita, hogy vajjon részt vesznek-e a zsidók a berlini olimpiáson vagy sem? Lehet ezen a kérdésen pro és kontra vitatkozni, van aki helyesli Rajniss szerkesztő úr álláspontját, mely szerint kár volt a Kárpáti-Kellner féle zsidógvereket kiküldeni, de az is egy álláspont, amelyet például az osztrák vívószövetség képvisel, amely egy zsidó vallású bajnoknőjét két évre eltiltott a versenyzéstől, mert vonakodott a szövetség határozata ellenére kimenni Berlinbe.

Lengyelország olimpiai bizottsága például, mikor Rotholz, az esélyes zsidó boxbajnok kijelentette, hogy ő nem versenyez Berlinben, — egyszerűen kieszközölte azt, hogy Rotholz, aki tartalékos altiszt — szabályszerűen behívták gyakorlatra és mint katonát kivezényelték, hogy Berlinben a lengyel színeket képviselje.

Mi helyeseljük a zsidók olimpiai szereplését, mert — a „siker igazol“ elmélet alapján, a Rosenbergi fajmithosz az egész világ szeme előtt alapjában megrendült.

Az Amerikában lenézett négerék és az egész világon üldözött és elnyomott zsidók megmutatták, hogy nem a sárga foltra, hanem az olimpiai győzelmi koszorúra is méltók. Ez a valóság, ez az élet — és ez az a fegyver, amely a ködös, lázas fajtheóriát meg fogja dönteni.

UJ PÓTIMAHÁZ. A pesti izr. hitközség ez évben sem ad engedélyt a főünnepeken magánistentiszteletek rendezésére, azonban, hogy az Aréna-úti templomkörzet külső területén lakó hivek is méltó imaházhoz jussanak, a VI. kerület Reiter Ferenc u. 67. szám alatti disztermében pótimaházat létesített. Az összes többi körzetekben is vannak megfelelő templomok és imaházak.

Heine, Liszt Ferenc és a vezeklés

Bettelheim Samu, az ismert közíró a „Judaica“ című folyóiratában foglalkozik Heine őseinek pozsonyi szereplésével és pragmatikusan kimutatja, hogy Heine egyik őse Abraham Simon ben Michel milyen nagy szerepet játszott a pozsonyi hitközség fejlesztésében. — Köztudomásu, hogy Heine életének utolsó idejében milyen szerencsétlen házasságot folytatott a híres Mathilde-vel, aki nem volt tekintettel férje súlyos betegségére és napról-napra hajnalonként vetődött haza a mulatóhelyekről. Az, hogy a nagybeteg költőt egy jólelkű fiatal teremtés, a kis „Mouche“ — legyecské — elhagyatottságában ápolta és gondozta, csak keveset enyhítette Heine súlyos lelkitusáit. Bettelheim Samu érdekes cikkét így fejezi be:

„Wie die grossen Märtyrer hat er „Schmerzensstrafen mit Liebe empfangen!“ „Qualen“ — spricht eine orientalische Weisheit — „märzen aus die Sünden der Seele.“ Seine Sühne war grösser, als seine Sünde!„

*

Liszt Ferencnek öregségében szintén hasonló sorsa volt. Neki is volt egy „legyecskéje“ — „Lina“ — aki a 70 évesen, teljesen megrokkant Liszt Ferencet ápolta és gondozta. Lisztet öregségében a pesti zeneakadémián kívül semmi nem érdekelt, csak egyetlen leánya Wagner Cosima, aki azonban atyját ugyszólván gyűlölte és teljesen elhanyagolta. Mikor Wagner Richard Velencében meghalt, Cosima asszony leánya útján sürgönyt küldött atyjának, hogy ne jöjjön el a temetésre.

Most ünneplik Liszt Ferenc halálának ötvenedik évfordulóját, mely alkalomból a Pester Lloyd tévesen azt közölte, hogy Liszt Ferenc Weimarban van eltemetve. A Pester Lloyd egy cáfolatot tett közzé,

melyet Ing. M. Beck, Lavem (Lago Maggiore) küldött, mely szerint az igazság az, hogy Wagner Bayreuthban van eltemetve. Beck ur viszont maga is nagy tévedésbe esett, mert azt írja, hogy Liszt Ferenc Wagner „Villa Wahnfried“-jében halt meg. Ez nem felel meg a valóságnak, mert Cosima sohasem látta vendégül atyját a Villa Wahnfriedben, hanem bérelt számára egy butorozott lakást, a közeli Siegfried uccában és Liszt ott is halt meg. Cosima még sem látogatta a szomszédságában vergődő nagybeteg atyját, csupán mikor az már agóniában feküdt, ment át hozzá. Első ténykedése az volt, hogy a hűséges Linát elparancsolta Liszt mellől, úgy hogy a nagy ember egy jóságos lélek jelenléte nélkül lehelte ki lelkét. Cosima asszony hideg nyugalommal vette át atyja holtteste mellett a parancsnokságot és intézkedett a reprezentatív temetés részletei felől.

Bettelheim Samu szavaival Lisztről is el lehet mondani: „Gross war seine Sünde, und noch grösser war seine Sühne.“ —

*

Liszt Ferenc életében nagy szerepet játszott az antisemitizmus és a semitizmus. Utolsó nagy „flamme“-ja Wittgenstein hercegné, folyton piszkálta Lisztet, hogy az ő nagy barátja Wagner — zsidó származásu és antisemitizmusában nem nyugodott és kikutatta, hogy Cosima anyja, D'Agoult grófnő, anyai ágon egy berlini zsidó bankár leszármazottja. (D'Agoult grófnő Liszt Ferencel történt szakítása után kulcs regényt írt a nagy szerelemről. Hogy milyen lehetett ez a regény, arra jellemző Heine bon-motja, aki a regény megjelenése után D'Agoult grófnőt „Prinzessin Hinterlist“-nek nevezte el.) Cosima fülébe jutott a hercegné

vádja és viszonzásul — rövid kutatás után — ő is bebizonyította, hogy Wittgenstein hercegné anyja is zsidó származású.

Miután Lisztnek tömérdek ellensége közül egyiknek sem sikerült Liszt leg-távolabbi ősei között sem zsidót felkutatni, el kell ismernünk, hogy ebben az egész epés, intrikus társaságban egyedül Liszt Ferenc volt minden vitán felüli tiszta árja — igaz viszont, hogy ő nem is volt antiszemita.

Az orvos, pap és pszichológus hármasszövetsége

Rendkívül nagy érdeklődés veszi körül Leslie D. Weatherhead-et, a londoni City Temple új lelkészét, aki nemcsak mint hit-szónok, hanem mint a modern lélektani gyógyító eljárások szakértője is nagy hirre tett szert. Prédikációira zsufolásig megtelik a templom. A népszerű lelkész most arról ír a Daily Mail-ben, hogy a gyógyító munkában egyesülni kell az orvosnak, a papnak és a pszichológusnak, mert ma igen gyakran az a helyzet, hogy a tanácstalan lelki-beteg ember az orvos, a pap és a pszichológus között a földre esik.

— Az orvos vizsgálja meg a páciens-t és szüntesse meg a testi bajokat, — írja Weatherhead — a pap mutassa meg, milyen fontos a lélek egészsége és derűje szempontjából az őszinte barátság Istennel és a pszichológus tegyen meg mindent, ami a beteges komplexumok feltöréséhez és tudatosításához szükséges. Ilyen közös munkával a férfiak és nők ezreinek lehetne visszaadni az egészséget és az egyéniség harmóniáját.

TOKAJI	A BOROK	LERAKAT
FUCHS	KIRÁLYA	V. NÁDOR U. 5
TOKAJI	A KORONÁJA	TEL: 81-2-74
		TOKAJI MINTAPINCE
		FUCHS LÁSZLÓ

Olvasom

„Vigilanti cura” című körlevele-ben a pápa felhívja a püspököket, hogy vessék latba összes be-folyásukat a filmipar vezetőinél erkölcsös filmek produkálása ér-dekében. Meg vagyunk győződve róla, hogy amennyiben a zsidó filmkirályokhoz fordulnak, meg-hallgatásra találnak. Hisz közis-mert, hogy például a magyar szár-mazású Adolph Zukor milyen pu-ritán erkölcsű ember. A zsidóság-nak is érdeke, hogy a pápa kezde-ményezése eredménnyel járjon. Az már azután más kérdés, hogy a közönség nagyrésze nem fog-e rövidesen elpártolni az érdeke-sebb, tehát erkölcstelenebb dara-bok felé.

Olvasom

A napilapok közlése szerint kitiltot-tak egy-néhány könyvet Magyarorszá-gból, így többek között Otto Heller publi-kációját, amelynek címe: „N-Nai-Prot”. A rejtélyes cím azt mutatja, hogy szó van az amerikai jótékonyági páholyok-ról (Bnaj Berit), amelyek soha semmi-féle módon nem politizálnak. Otto Heller közismert kommunista író és így tehát ezeket a páholyokat leszólhatta, mint a kapitalizmus várait, vagy eszközeit, sem-miképpen sem irhatott mellettük. A kitil-tás tehát valószínűleg csak a szerzőnek szól, nem a könyve tartalmának.

Olvasom

A Majna-menti Frankfurtban a Gestapo több rendeletet bocsájtott ki, amelyek kö-zül sok érvényes lesz Németország többi te-rületeire is. A rendeletek közül a legérde-kesebb a következő: Nyilvános összejövete-leken csak németül lehet beszélni. Tiltva van ezenfelül mindenféle héber idézet, még akkor is, ha azokat német nyelvre fordítják is át egyidejűleg. . .

Lapzárta után

Balthazar Dezső meghalt

Lapzártakor vesszük a szomoru hirt, hogy BALTHAZÁR DEZSŐ tisztán-tuli református püspök meghalt. A liberalizmus hatalmas bajnokát, a zsidóság nagy barátját gyászolja benne a felekezeti élet.

HIREK

Az Izraelita Szünidei Gyermektelep augusztus 20-án, illetőleg 23-án diósjenői és balatonboglári telepein az egyesület néhai alapítói: Büchler József, dr. Grauer Vilmos, Blockner Izidor, Deutsch Vilmos és Dános László, valamint megdicsőült áldozatkész támogatói elhalálzásának emlékére ünnepélyt rendezett, melyeken a helyi hatóságok, egyházak és hitközségek képviselői, valamint az egyesület pártfogói, köztük sióagárdi Zöld Márton ny. tábornok, Dános Ármin ker. tanácsos, dr. Balázs Dezső, Fejér Lajosné, Galambos Jenőné, Nemes Sománé, Igaz Pál, szerkesztő, Begedi Béla fürdőigazgató, Fenyves Ignác ker. tan. Fejér Gyula, Edelman Jakab, Lilienthal Alfréd, Reisz Dávid, Ritter Nándor, a Deutsch Vilmos és Blockner Izidor család tagjai, továbbá az egyesület igazgatósági tagjai és támogatói nagy számban jelentek meg. Az ünnepélyek a Hiszekegy eléneklésével kezdődtek. Diósjenőn dr. Groszmann Zsigmond pesti rabbi, egyházi elnök méltatta áldozatkészességét és nagyhatású beszédében kiemelte azt, hogy az elhunytak művét — hála a gondviselésnek, — nemesszivű, áldozatkész és fáradhatatlan buzgalmu jötevők folytatják, kik az egyesület nagyérdemű elnöke, Kálmán Henrik kincst. főtanácsos, Lunzer Pál és Fürst György elnökhelyettesek, valamint Galambos Jenő ügyv. igazgató s a többi áldozatkész támogató közreműködése mellett, még a mai sulyos időkben

is elismerésre méltó eredményt érnek el a szegény fővárosi gyermekek nyaraltatásával.

Balatonbogláron az ünnepély az ottani izr. templomban tartatott meg, melyen Bráver Lázár rabbi helyettes nagyhatású emlékbeszédében méltatta az elhunytak nagy érdemeit a szegény gyermekek gondozása körül és kiemelte azt az áldásos munkásságot, melyet az egyesület a szegény gyermekek nyaraltatásával végez.

Az ünnepély a Hymnus eléneklésével fejeződött be, mely után Guttmann Mór és Sonnenfeld Ede igazgatósági tagok az egyesület vezetősége nevében üdvözölték a megjelent vendégeket és hálás köszönetet mondtak azért az áldozatkészességért, melyet azok a szegény gyermekek érdekében tanúsítanak.

Végül az ünnepélyek után a vendégek megtekintették a telepet és elismerőleg nyilatkoztak azok mintaszerű vezetéséről.

NÖSÜLNE 26 éves, biztos existenciájú iparos. Cim: Szombat kiadóhivatala, Budapest, VI., gróf Zichy Jenő u. 43. Jelige: „Huszezer pengő“.

ÖTEZER PENGŐS ALAPITVÁNY a Pesti Chevra Kadisának. Pajor Vilmos kormányfőtanácsos, a felekezeti élet ismert szereplője, 5000 pengős alapítványt tett a Pesti Chevra Kadisának, a Szentegylet humanitárius és emberbaráti céljaira.

A PESTI IZR. HITKOZSÉG közli, hogy új Lipótvárosban létesített pótimáháza nem a Phönix u. 2. szám alatt, hanem a Légrády Károly u. 15. szám alatt lesz.

Felolós szerkesztő és kiadó: Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE, Budapest, VI. gr. Zichy Jenő u. 43.

Telefon: Aut. 27-1-35. — Az előfizetés ára: egész évre 30 pengő, egyszerű papíron 20 pengő.
Postatakarékszám 16.760

NADOR (Neufeld Zoltán) NYOMDA Budapest, VI., Vörösmarty u. 47/a.